

ทองแท้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ในมุตโตทัยข้อหนึ่งเลย เห็นใหม่ ว่าธรรมของพระพุทธเจ้านะ ถ้าเป็นทองคำ เปรียบเหมือนทองคำ ถ้าทองคำในห้างร้านนี้เป็นทองคำที่บริสุทธิ์ ทองคำอยู่ในเหมืองนะ ทองคำอยู่ในดินนะ ทองคำมันก็คลุกดิน

ธรรมก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ สะอาดบริสุทธิ์มากในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ประทานออกมา วางธรรมไว้ในพระไตรปิฎกชี้ใหม่ ในอรรถกถาฎีกานี้ แต่งกันมาเรื่อย รับกันมาเรื่อย แล้วเราก็ศึกษาเข้าไป พอเราศึกษาเข้าไปนี้ เราศึกษาธรรมนี้ ความเห็นของเรามี เห็นใหม่ ใจความเห็นของเราเหมือนกับดิน แล้วไปปกปิดไปเลอะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าธรรมแท้คือทองคำ ทองคำนั้นเป็นบริสุทธิ์ ผุดผ่อง ธรรมอันนั้นถ้าเข้าถึงหัวใจแล้วจะมีความสุขมากมาย

แต่ของเรานี้ เวลาเราศึกษาธรรมมา เราอ่านธรรมะนี้เราจะมี ความสบายใจ ความปลื้มใจ ถ้าเราไปอ่านหนังสือนิยาย อ่านหนังสือประโลมโลก เราจะผูกมัดร่วมอารมณ์ไปกับเขา ถ้าเราศึกษาธรรมนี้ ทองคำมันให้ผลอย่างนั้นไง เวลาเราอ่านหนังสือธรรมะขึ้นมา เรามีความสุขสบายใจ มีความโล่งใจ เห็นใหม่ อันนั้นธรรม

นี่ถ้าศึกษาธรรมมา ที่เขาเป็นปัญหาอยู่ เขาก็ศึกษาธรรมมา แล้วเอาธรรมนั้นออกมาขาย เอาธรรมนั้นออกมาเผยแพร่ เผยแพร่แล้วตัวเองทำไม่ได้ ตัวเองทำไม่ถึง พอตัวเองทำไม่ถึง ถึงเวลาแล้วเวลามันตีกลับขึ้นมา ก็เลสไม่ไว้หน้าใคร แม้แต่ภิกษุผู้ปฏิบัติอยู่ พระก็เหมือนกัน พระ โยมนี้มีกิเลสหมด เพราะพระก็มาจากคน การบวชพระนี่คนมาบวชเป็นพระ เป็นพระขึ้นมาก็เป็นพระ

ขึ้นมา แต่กิเลสมันยังไม่ได้ชำระ ยังไม่ได้สะสางขึ้นไป กิเลสในหัวใจอันนั้นมันถึงมีอยู่ เวลามันออกมา นี่ดินพอกหางหมู มันพอกหางหมู พอกขึ้นไปเรื่อย

แต่เวลามันแสดงออกมาจากหัวใจนี้ มันเลยเป็นอย่างนั้นไป เราถึงสำคัญตรงนี้ไง ครูบาอาจารย์ของเราบอกว่า “ต้องให้ปฏิบัติให้ได้ก่อนแล้วค่อยสอนเขา ถ้ายังปฏิบัติไม่ได้ อยู่ มันไม่รู้จริงหรือ” ความไม่รู้จริง อย่างเช่นการประพฤติปฏิบัตินี้ สอนกันมากเลยประพฤติปฏิบัติ ก็ให้ประพฤติปฏิบัติไป ให้พิจารณานามรูป พิจารณาอะไรไป พิจารณาเราเข้าไป พิจารณาเราก็พิจารณา กัน พิจารณาไปเรื่อย ๆ แล้วก็ไปเรื่อย แต่พิจารณาแล้วมันเป็นอย่างไร

แต่ถ้าผู้ที่ปฏิบัติเข้าไปเป็นขั้นตอนเข้าไป เห็นใหม่ ถึงบอกว่า ในหลักธรรมบอกว่า “ผู้ที่ต่ำกว่าแก่ผู้ที่สูงกว่าไม่ได้ ผู้ที่สูงกว่าต่างหากถึงแก่ผู้ที่ย่ำกว่าได้” ผู้ที่มีมรรคผลในหัวใจ มีหลักการในหัวใจจะแก่ผู้ที่ย่ำกว่า ยกขึ้นที่ย่ำกว่าสูงขึ้นไป ๆ ดิ่งขึ้นไปเรื่อย นี่ตรงนี้สำคัญ สำคัญที่เวลาปฏิบัติเข้าไป ๆ เวลาเราปฏิบัติเข้าไปมันจะมีกิเลสมันหลอกในหัวใจ หลอกให้ความเห็นเราผิดแผกไปต่าง ๆ ความเห็นเราก็ผิดไป

แต่ที่ดินในหัวใจของเรา คือเราต้องเข้าข้างตัวเราเอง อาการที่เราไม่เคยพบไม่เคยเห็นนี้ มันจะว่าง มันจะโล่ง นี่เราก็อันนั้น เทียบทันทีเลยนะว่าจะจะเป็นแบบที่พระพุทธเจ้าว่าไว้ ๆ มันจะเทียบเข้าไปทันที พอเทียบเข้าไปทันทีนี้ เทียบแล้วมันต่างจากอารมณ์เดิม อารมณ์ปกตินี้เป็นโลกียะ เป็นอารมณ์เดิม ๆ เวลาทำสมาธิขึ้นไปมันก็เป็นโลกียะ แต่มันยกขึ้นสูงขึ้นไป เป็นโลกียะตลอด

แล้วพอเป็นโลกียะก่อน โลภียะแล้วเราต้องพลิกขึ้นมาเป็นโลกุตตระ ปัญญาปัญญาลอก สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวนามมยปัญญา ปัญญาโลกนี้ เราศึกษาเล่าเรียนนี้สุตมยปัญญา ศึกษาเข้ามามันเป็นความรู้ของเรา นี่ท่องจำมา สุตมยปัญญาคือก๊อบปีความรู้ของคนอื่นมาเลย

จินตมยปัญญานี้เราพยายามใคร่ครวญของเราขึ้นมา พอใคร่ครวญของเรานี้ มันมีสิ่งที่มาเทียบเคียงแล้ว ใคร่ครวญในโลกกับใคร่ครวญในธรรม ถ้าใคร่ครวญในโลกมันก็ยังเป็นโลกอยู่ ถ้า

ใคร่ครวญในธรรม จินตมยปัญญา มันจะขยับขึ้นเป็นภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญานี้เป็นปัญญาล้วน ๆ เป็นภาวนาล้วน ๆ เป็นความเห็นล้วน ๆ มันไม่ใช่เราด้วยนะ

ถ้ามีเราขึ้นไปนี้ มีเราความเห็นเข้าไป พอเราเข้าไปนี้มันเป็นธรรมชาติไปไม่ได้ มันไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทาคือมันหมุนไปเองโดยธรรมชาติของมัน ปัญญาอันนั้นเป็นธรรมชาติของมัน แต่ปัญญาที่เราคิดกันอยู่นี้มันเป็นปัญญาท่องจำ ปัญญาท่องจำนะมีสุตมยปัญญาด้วย มันยังไม่เป็นจินตมยปัญญาเลย นี่สูงขึ้นไป

แล้วพอภาวนามยปัญญาเกิดขึ้น มันจะเข้าไปกำจัด เข้าไปชำระกิเลส กิเลสที่มันแยกออกไป สังโยชน์นี่เป็นเครื่องร้อยรัด ฟังสิ สังโยชน์เป็นเครื่องร้อยรัด ระหว่างกิเลสคือความเห็นของเรา ความเห็นเดิมนี้ กับไอ้สิ่งที่เป็นธาตุรู้ ธาตุรู้มันมีอยู่แล้วโดยดั้งเดิม คือหัวใจของเรานี่ ธาตุรู้มันพาเกิดพาตายอยู่ตลอดเวลา แต่มันโดนปกคลุมอยู่ แต่ถ้าทำความสะอาดได้ธาตุรู้มันก็เป็นธาตุที่บริสุทธิ์ออกไป

แต่ปัจจุบันนี้ธาตุรู้มันมีสิ่งที่ปกคลุมอยู่ ร้อยรัดไว้ด้วยสังโยชน์ เวลาขาดนี้สังโยชน์ขาด เวลาพิจารณาไป เราพิจารณาเหมือนกัน เวลากาย เห็นใหม่ พิจารณาหายไปแล้วมันจะว่าง มันจะทำลายไป มันทำลายไปเฉย ๆ นี่ทำลายไป กายกับใจมันเป็นความยึดมันถือมัน เป็นอุปาทาน

แต่ถ้าพิจารณาไป เราพิจารณาเข้าไป พิจารณากายเข้าไป ๆ เวลามันขาดออกไป กายกับใจแยกออกเหมือนกัน แต่มีอีกส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งคือสังโยชน์ที่ร้อยรัดอยู่นี้มันจะหลุดออกไป ความหลุดออกนี่ทองคำอันนั้นนะ ที่ว่าเป็นทองคำที่เจือด้วยดินนะ ดินอันนั้นจะหลุดออกไป สังโยชน์จะขาดออกไปเห็นชัด ๆ เลย พอสังโยชน์ขาดออกไป นั่นละที่ว่าเป็นทองคำที่บริสุทธิ์ขึ้นมาเป็นชั้น ๆ เข้าไป จนถึงที่สุดทองคำนั้นจะบริสุทธิ์ที่สุดส่วนเลย ความบริสุทธิ์ที่สุดส่วนนี้ มันต้องแยกออกเป็นชั้น ๆ เข้าไป

นี่ตรงนี้ไง ตรงที่ว่าหลวงปู่ครูบาอาจารย์ถึงบอกว่า “ต้องหาครูหาอาจารย์ให้ชี้นำตรงนี้” ถ้าไม่ชี้นำตรงนี้นะ ผู้ที่สอนก็ทองคำ ธรรมะของพระพุทธเจ้าทองคำแน่นอน ผู้ที่สอนเขา ที่ว่าใน

พระไตรปิฎกเป็นปลาทองคำนี้ เวลาสอนนี้สอนธรรมะพระพุทธเจ้า แต่สอนไป ๆ คู่พุทธพจน์ ก็
ว่าเอาความเห็นตัวสอนเข้าไปด้วย ๆ เวลาตายไปตกรกนะ ตกรกขนาดไหนแต่บุญกุศลที่การ
บวชเป็นพระเวลาพ้นจากรกขึ้นมากลายเป็นปลาทองคำ เวลาปลาทองคำอ้าปากขึ้นมาปากนี้
เหม็นไปทั้งหมดเลย เพราะอะไร? ใช้อ้าปากเหม็นเพราะความเห็นของตัว แต่ไอ้เปลือกที่ว่าตัวเอง
เป็นทองคำนี้ เกล็ดนี้เป็นทองคำเลย เพราะอะไร? เพราะบวชในศาสนา บุญกุศลก็สร้าง แต่
ความเห็นของตัวที่ยังไม่เข้าใจตามสัจจะ ตามความจริง สอนก็สอนผิดออกไป นี่ขนาดสอนผิดนะ

แล้วเราเชื่อกันตาม ๆ กันไป พอเชื่อกันตาม ๆ กันไปนี่ ถึงบอกว่า เราเกิดมานี้ ถ้าเราพบ
พระพุทธเจ้าเป็นสหชาติอันนั้นบุญกุศลมาก แล้วเราพบครูบาอาจารย์เป็นชั้น ๆ ลงมา ถ้าครูบา
อาจารย์ยังชี้เข้าไปตรงนั้นมันจิตสนิทนะ ธรรมะนี่อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จิตสนิท แต่เรา
ไม่ชอบ เราชอบผาดโผน ชอบเห็นต่าง ๆ ชอบความรู้ต่าง ๆ เป็นไสยศาสตร์ไม่ใช่พุทธศาสนา

พุทธศาสนาชำระกิเลสอย่างเดียว นี่โลกใน ชำระกิเลสแล้ว พอกิเลสขาดออกไป โลกนอก
ที่ว่ารู้วาระต่าง ๆ นี่โลกนอก โลกนอกนี้เป็นผลพลอยได้ รู้ทั้งโลกในคือโลกในความทุกข์ ดับทุกข์
ในหัวใจนี่โลกใน โลกนอกคือความเห็น อายตนะกระทบความเห็นต่าง ๆ ถ้าจิตนั้นสะอาด จิตนั้น
บริสุทธิ์มันจะเห็นต่าง ๆ ความเห็นนั้นเป็นผล เป็นกำไร แต่ไอ้กำไรนั้นนะเราจะไปเอากำไรก่อน
เราอยากเห็นอยากรู้ไปก่อน เราเลยขาดทุนไป ขาดทุนเพราะอะไร? เพราะเราไม่ได้ทำให้ใจนี้
สะอาดก่อน มันก็แปรสภาพตลอด มันยังคลอนแคลนอยู่

แต่ถ้าใจนี้สะอาดก่อน เห็นใหม่ ทำใจให้สะอาดขึ้นก่อน สิ่งต่าง ๆ นั้นมันเป็นประโยชน์
ทั้งหมดเลย ความเห็นอันนอกนั้นนะ คูตี อภิญา ๖ เห็นใหม่ เป็นอภิญา การรู้วาระจิต รู้ต่าง ๆ
นี่ มันไม่ใช่เครื่องชำระกิเลส ไม่ใช่สิ่งชำระกิเลสเลย แต่มันเป็นการที่ว่า เป็นเครื่องมือสั่งสอน เป็น
การรู้ทันว่ากิเลสจะคิดอย่างไร สำหรับครูบาอาจารย์ใช้เป็นเครื่องมือมาดูวาระจิตของลูกศิษย์ลูกหา
แต่ความจริงอันนั้นมันเป็นเครื่องมือในการตัดแปลง ในการกดขี่กิเลส แต่มันไม่ใช่ยา ไม่ใช่ตัวยา
จะไปชำระโลกได้ ชำระโลกได้มรรคอริยสัจเจงเท่านั้น

นี่มันถึงว่าภาวนาซ้ำเข้าไป ๆ ซ้ำเข้าไปตรงนั้น เรามันปล่อยวางไปเพราะอะไร? เพราะว่า
หัวหน้าผู้สั่งสอนไม่เห็นสมุจเฉทปหานใจ ไม่เห็นเวลาจิตที่มันชำระขาดออกไปไง ถึงว่า
วิปัสสนานี้ วิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม แต่อ้ออาการต่าง ๆ ที่ว่ามันเกิดขึ้นนั้น มัน
เหมือนอริยสัจนี้ มันเป็นนามธรรม นามธรรมเราสร้างขึ้น เหมือนพลังงานของเครื่องยนต์นี้...(เทพ
สิ้นสุดเพียงเท่านี้)